

ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กร นวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

Administrative Factors Affecting the Achievement of Becoming an Innovative Organization Khon Kaen University

วรัญญา ศรีริน (Warunya Sririn)^{1*} ดร.ประสิทธิ์ คุณรัตน์ (Dr.Prasit Kunurat)**
ดร.วีระกุล ชัยผา (Dr.Weerakul Chaiphar)***

บทคัดย่อ

มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ ที่ต้องการบรรลุผลการเป็นองค์กรคุณภาพสูง ที่มีกลไกการเป็นองค์กรนวัตกรรม การบริหารจัดการจึงเป็นปัจจัยสาเหตุแห่งการบรรลุสู่เป้าหมาย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของปัจจัยการบริหาร กระบวนการบริหารเชิงเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น 2) ศึกษาสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น 3) ศึกษาปัจจัยการบริหาร กระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น 4) ศึกษาแนวทางการบริหารไปสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือผู้บริหารระดับสูง จำนวน 180 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล หาค่าสถิติด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรทุกตัวเข้าไปพร้อมกัน ผลการศึกษาด้านปัจจัยทางการบริหารที่ประกอบด้วย ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การจัดการด้านงบประมาณ ระบบสารสนเทศขององค์กร สถิติพื้นฐานค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่ พบว่าไม่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรม และผลการศึกษาด้านกระบวนการบริหารที่ประกอบด้วย แรงจูงใจในการทำงาน ด้านการประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพ พบว่ากระบวนการบริหารด้านการประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงบวกกับสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 56.90 สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ การประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพ

ABSTRACT

Khon Kaen University is a governmental higher educational organization in which the innovative aspect of organizational quality needs to be achieved. Therefore, the administration is focused in this study aiming to 1) examine the current administration leading to being an

¹ Correspondent author : Wa - - Wanitisath @ hotmail.com

* นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*** อาจารย์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

innovative organization of Khon Kaen University; 2) investigate the achievement of being an innovative organization of Khon Kaen University; 3) study administrative factors and process affecting the achievement of becoming an innovative organization of Khon Kaen University; and 4) enquire into the administrative approach to being an innovative organization of Khon Kaen University. This study is a quantitative study with 180 participants who are in an administrative position.

Questionnaires were utilized, and frequency, percentage, median, and standard deviation were statically used. All variables were simultaneously processed using Multiple Regression Analysis. According to the study, the administrative factors including innovative leadership, budget management, information system of the organization statistics based on the average level but did not significantly have a positive effect. According to the study on the administrative process factors including motivate, quality assurance and assessment, administrative process toward quality assurance and assessment, it was revealed that the administrative process toward quality assurance and assessment significantly had a positive effect on being an innovative organization at the statistic level of 0.01. The variation could be expressed by 56.90 percent. Consequently, it can be concluded that the administrative factor effects the achievement of becoming an innovative organization of Khon Kaen University.

คำสำคัญ: การบริหารองค์กรนวัตกรรม องค์การนวัตกรรม สัมฤทธิ์ผล

Keywords: Innovative organization administration, Innovative organization, Achievement

บทนำ

ศาสตร์การจัดการแขนงหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญและเป็นที่กล่าวถึงกันมาก คือ การจัดการนวัตกรรม (Innovation Management) ด้วยว่านวัตกรรมเป็นทรัพย์สินขององค์กรไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขัน [1] นวัตกรรมภายในองค์กรจึงมีความสำคัญต่อการบริหารยุคปัจจุบัน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในประเทศไทยมีการวางกลยุทธ์ เพื่อ “นวัตกรรมประเทศไทย” โดยสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ ได้มุ่งไปที่กลยุทธ์หลัก 3 ด้าน ได้แก่ การยกระดับนวัตกรรมโดยตรง การส่งเสริมวัฒนธรรมนวัตกรรม และการสร้างองค์การนวัตกรรม [2]

องค์กรภาครัฐจึงมีการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อเป็นกรอบในการบริหารจัดการองค์การและส่งเสริมให้ส่วนราชการนำไปใช้ในการประเมินองค์การด้วยตนเองที่ควบคุมคุณภาพรวม

ในทุกมิติเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้เทียบเท่ามาตรฐานสากลอย่างรอบด้านและต่อเนื่อง [3]

มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำที่มีคุณภาพของภูมิภาคอาเซียนด้วยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้และมุ่งสู่มหาวิทยาลัยแห่งการวิจัยชั้นนำระดับโลก ถึงแม้จะมีวิสัยทัศน์เป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัยแต่การจัดอันดับมหาวิทยาลัยกลับลดลง โดยผลการจัดอันดับสถาบันที่มีผลงานวิจัยในระดับนานาชาติ SCLmago Institutions Ranking (SIR) ในปี พ.ศ. 2555-2557 พบว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่นอยู่ในอันดับที่ 5-7 ของประเทศ สถานภาพอันดับของมหาวิทยาลัยขอนแก่นลดลงจาก ปี พ.ศ. 2553 ซึ่งอยู่อันดับ 4 อีกทั้งสภาพการบริหารในอดีต เช่น ปัญหาการบริหารองค์กรตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality

Award) หลักธรรมาภิบาล (Good governance) การจัดการความรู้ (Knowledge Management) นำมาใช้ได้ไม่ทั่วถึงและครอบคลุมทุกคณะ บางคณะมีตัวชี้วัดอยู่ในระดับดีถึงดีมาก บางคณะผู้บริหารและบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือนวัตกรรมภายในองค์กรด้วย [4]

วัตถุประสงค์การวิจัย

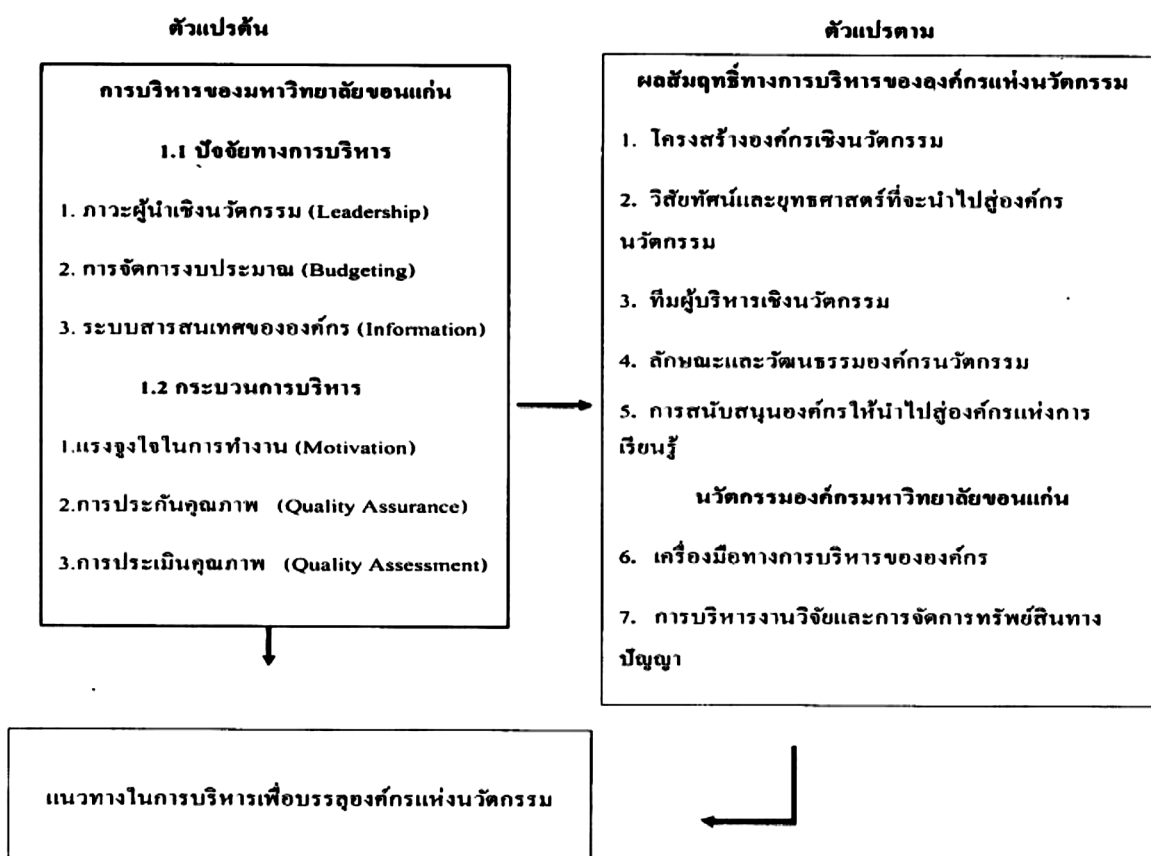
1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของปัจจัยทางการบริหาร กระบวนการบริหารเชิงเป็นองค์กรนวัตกรรมของ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหาร กระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารไปสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี รองคณบดีฝ่ายต่างๆ ผู้อำนวยการศูนย์ ผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสถาบัน ศูนย์วิจัยและกลุ่มวิจัยที่มีบทบาทด้านนวัตกรรม จำนวน 180 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Proposing Sampling) ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การวัดผลเป็น 4 ระดับจากแนวคิด Likert Scale จากนั้นนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของเนื้อหาและความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม เมื่อผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ

แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try out) เพื่อตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Cornbrash Alpha Coefficient) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 เนื้อหาในแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วนประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารที่มีต่อผลสัมฤทธิ์แห่งการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และส่วนที่ 3 แนวทางการบริหารที่มีต่อผลสัมฤทธิ์แห่งการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งจำแนกการวิเคราะห์ทางสถิติเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1. การวิเคราะห์ระดับตัวแปรเดียว (Univariate analysis) ใช้สถิติเชิงพรรณนา ใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) 2. การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหาร กระบวนการบริหาร (ตัวแปรอิสระ) กับผลสัมฤทธิ์แห่งการเป็นองค์กรนวัตกรรม (ตัวแปรตาม) เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยทางการบริหารที่มีต่อผลสัมฤทธิ์แห่งการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่นโดยใช้สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

- ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมน่าจะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- การจัดการด้านงบประมาณน่าจะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ระบบสารสนเทศน่าจะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- แรงจูงใจในการทำงานน่าจะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

5. ระบบการประกันคุณภาพน่าจะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

6. ระบบการประเมินคุณภาพน่าจะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผลการวิจัย

- สภาพปัจจุบันด้านปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากเท่ากับ ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1.1 ปัจจัยการบริหารด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.61) พบว่า ประเด็นผู้นำยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ผู้นำสนับสนุนการทำงานร่วมมือกันเป็นทีมคุณภาพ และผู้นำมุ่งสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้หรือองค์กรแห่งความสุข เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก

1.2 ปัจจัยการบริหารด้านการจัดการงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.08$, S.D. = 0.70) พบว่า ประเด็นการรายงานทางการเงินสม่ำเสมอทุกเดือน การระบุผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนด้านการบริหารการเงินภายในองค์กร และการบริหารแผนการใช้งบประมาณอย่างมีทิศทางโดยมุ่งภารกิจที่ต้องพัฒนา ก่อนเป็นอันดับแรก เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ด้านการจัดการงบประมาณอยู่ในระดับมาก

1.3 ปัจจัยการบริหารด้านระบบสารสนเทศขององค์กร ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = 0.70) พบว่า ประเด็น ระบบการบริการนักศึกษา ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ด้วยตนเอง การบริการเทคโนโลยีเพื่อการสืบค้นที่ทันสมัย และการให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการใช้งานที่เพียงพอ เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ด้านระบบสารสนเทศขององค์กรอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 1)

2. สภาพปัจจุบันด้านกระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เท่ากับ ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

2.1 กระบวนการบริหารด้านแรงจูงใจในการทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.64) พบว่า ประเด็นความ ต้องการที่จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง มีความมุ่งมั่นทำงานให้บรรลุด้วยความสามารถ และมีเป้าหมายการบรรลุความสำเร็จจากงานเป็นแรงบันดาลใจภายในมากกว่ารางวัลหรือเกียรติยศภายนอก เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ด้านแรงจูงใจในการทำงานอยู่ใน

ระดับมากที่สุด

2.2 กระบวนการบริหารด้านการประกันคุณภาพ ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 0.67) พบว่า ประเด็นองค์กรมีความเป็นเลิศทางวิชาการและการผลิตบัณฑิต องค์กรมีอิสระในการบริหารงานของตนเองให้ประสบความสำเร็จ และองค์กรมีการเปลี่ยนโครงสร้างนิยมที่เน้นการทำงานเป็นทีมและมีการประสานงานแนวราบมากขึ้น เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ด้านการประกันคุณภาพอยู่ในระดับมาก

2.3 กระบวนการบริหารด้านการประเมินคุณภาพ ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 0.72) พบว่าประเด็น องค์กรมีการดำเนินกิจกรรมด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงาม องค์กรมีนโยบายและกระบวนการพัฒนาฝึกอบรมบุคลากร และองค์กรมีระบบการบริการวิชาการและเผยแพร่งานวิชาการที่มีคุณภาพ เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ด้านการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 2)

3. สภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

3.1 ความเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.05 (S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จะพบว่า

3.1.1 ด้านโครงสร้างองค์กร นวัตกรรม ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.97$, S.D. = 0.64) พบว่าประเด็นโครงสร้าง องค์กรมีรูปแบบเน้นทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะ ด้าน (Mechanistic Organization) โครงสร้าง องค์กรมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์ด้านนวัตกรรม และมีการแบ่งแผนกและหน่วยงานให้มีความชัดเจน เพิ่มขึ้น เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ด้านโครงสร้าง องค์กรนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก

3.1.2 ด้านวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ ที่จะนำไปสู่องค์กรนวัตกรรม อยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 0.61) พบว่าประเด็น

องค์กรมีการวางแผนดำเนินการบริการทั้งลูกค้าภายในและภายนอก องค์กรเน้นการจัดการความรู้ (Knowledge Management) และ องค์กรมีการเน้นการเชิดชูเกียรติบุคลากร เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ด้านวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่องค์กรนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก

3.1.3 ด้านทีมผู้บริหารเชิงนวัตกรรม ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.07, S.D = 0.64) พบว่าประเด็น ความท้าทายของผู้บริหารที่จะสามารถแปลงแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญต่อการผลักดันให้เกิดการสร้างสรรค่นวัตกรรมภายในองค์กร และผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาภายในทีม เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ด้านทีมผู้บริหารเชิงนวัตกรรม อยู่ในระดับมาก

3.1.4 ด้านลักษณะและวัฒนธรรมองค์กรนวัตกรรม ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.06, S.D = 0.70) พบว่าประเด็น องค์กรมีวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม องค์กรมีการเปิดกว้าง ข้าราชการจากผู้รับบริการทั้งภายในและภายนอก องค์กรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้คิดสร้างสรรค์ เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ด้านลักษณะและวัฒนธรรมองค์กรนวัตกรรม อยู่ในระดับมาก

3.1.5 ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.12, S.D = 0.68) พบว่าประเด็น องค์กรมีการสนับสนุนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ องค์กรมีเครือข่ายทางสังคม (Social network) องค์กรมีการเชื่อมโยงกับนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ พันธมิตรทั้งภายใน ภายนอก และองค์กรให้บุคลากรสามารถปรับปรุงพัฒนาตนเองได้ เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 3)

3.2 สภาพนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่า

3.2.1 ด้านเครื่องมือทางการบริหาร ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 2.99, S.D = 0.66) องค์กรของท่านมีประสิทธิภาพการบริหารตามหลักการ (PMQA) องค์กรของท่าน

มีระบบการพัฒนาสมรรถนะหลักและสมรรถนะตามกลุ่มงานของบุคลากรสายสนับสนุน และบุคลากรมีความพร้อมความเข้าใจในระบบเรียนรู้อาร่วมกัน (Knowledge Management) เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ด้านเครื่องมือทางการบริหารอยู่ในระดับมาก

3.2.2 ด้านการบริหารงานวิจัยและการจัดการทรัพย์สินทางปัญญา อยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 2.91, S.D = 0.77) ประเด็นองค์กรของท่านมีการบริการวิชาการต่อชุมชนและสังคมในภาคอีสาน องค์กรมีการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศและภูมิภาคอย่างยั่งยืน, องค์กรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยกับหน่วยงานรัฐ สถานประกอบการ ภาคธุรกิจ และ องค์กรมีระบบฐานข้อมูลด้านการวิจัยที่มีคุณภาพ เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ด้านการบริหารงานวิจัยและการจัดการทรัพย์สินทางปัญญาอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4)

4. สภาพการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรม การเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ด้านงบประมาณ ด้านระบบสารสนเทศ กระบวนการบริหารด้านแรงจูงใจในการทำงาน เป็นตัวแปรอิสระที่ไม่ส่งต่อผลสัมฤทธิ์การเป็นองค์กรนวัตกรรมทุกตัวแปร แต่ตัวแปร กระบวนการบริหารด้านการประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์การเป็นองค์กรนวัตกรรม นั่นคือ เมื่อการบริหารด้านการประกันคุณภาพเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์การเป็นองค์กรนวัตกรรมเพิ่มขึ้นอีก เท่ากับ 2.273 หน่วย ($b = 2.273$ และ Beta 0.347) เช่นเดียวกับ ด้านการประเมินคุณภาพเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์การเป็นองค์กรนวัตกรรมเพิ่มขึ้นอีก 2.235 หน่วย ($b = 2.235$ และ Beta 0.355) ทั้งนี้ตัวแปรอิสระทุกตัวที่นำมาศึกษาทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ของการเป็นองค์กรนวัตกรรม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.01 โดยสามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 56.90 (ตารางที่ 5)

5. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาที่จะนำไปสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

5.1 ปัจจัยการบริหาร ควรจะพัฒนาด้านสารสนเทศขององค์กร พบว่า ประเด็นองค์กรควรจะมีความพร้อมในการพัฒนาฐานระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 92.4

5.2 กระบวนการบริหาร ควรจะพัฒนาด้านการประเมินคุณภาพ พบว่า ประเด็นองค์กรควรจะมีคุณภาพด้านการพัฒนาฝึกอบรมบุคลากรมากกว่านี้ เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 93.5

5.3 ผลสัมฤทธิ์การเป็นองค์กรนวัตกรรม ควรจะพัฒนาด้านการสนับสนุนองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่องค์กรนวัตกรรม พบว่า ประเด็นองค์กรควรจะมีการค้นหาสิ่งใหม่ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ต่อองค์กรและสังคมเพิ่มมากขึ้น เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 97.1

5.4 ผลสัมฤทธิ์ของนวัตกรรมมหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรจะพัฒนาด้านการบริหารงานวิจัยและการจัดการทรัพย์สินทางปัญญาที่จะนำไปสู่องค์กรนวัตกรรม พบว่า ประเด็นองค์กรควรจะมีการส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานด้านการวิจัยในระดับนานาชาติเพิ่มมากขึ้น เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 98.2

สรุปและอภิปรายผล

สภาพปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารเชิงเป็นองค์กรนวัตกรรม อยู่ในระดับ “มาก” ด้านผลสัมฤทธิ์การเป็นองค์กรนวัตกรรมอยู่ในระดับ “มาก” และพบว่านวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอยู่ในระดับ “มาก” เช่นกัน เมื่อนำการบริหารด้านต่างๆ มาหาความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ขององค์กรนวัตกรรมในภาพรวม ผลการศึกษาพบว่า เป็น 6 ตัวแปรอิสระซึ่งประกอบด้วย ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การจัดการงบประมาณ ระบบสารสนเทศขององค์กร แรงจูงใจในการทำงาน การประกันคุณภาพและการ

ประเมินคุณภาพ กับตัวแปรตามคือ ผลสัมฤทธิ์ด้านองค์กรนวัตกรรม ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับงาน Chutiwong [5] การศึกษา เรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรจากการวิเคราะห์พบว่า ทั้ง 4 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรนวัตกรรม ได้แก่ ปัจจัยดังต่อไปนี้ 1) การสื่อสารองค์กรอย่างเปิดกว้าง (Open Communication) 2) การให้ความสำคัญกับบุคลากรในองค์กร (People Driven) 3) การสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร 4) การค้นหาข้อมูลเพื่อพัฒนากระบวนการพัฒนานวัตกรรม ในส่วนที่สอดคล้องกันคือ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ขององค์กรนวัตกรรม ปัจจัยที่สอดคล้องกันคือ 1) ปัจจัยด้านการสื่อสารองค์กรอย่างเปิดกว้าง เช่นกันกับ ระบบสารสนเทศที่ดีมีส่วนในการสนับสนุนและผลักดันองค์กรไปสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม 2) การให้ความสำคัญกับบุคลากรในองค์กร เช่นกันกับ แรงจูงใจในการทำงานมีส่วนในการสนับสนุนและผลักดันองค์กรไปสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม 3) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร เช่นกันกับ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ที่ผู้นำมีส่วนในการสนับสนุนและผลักดันองค์กรไปสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม

เมื่อวิเคราะห์ ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่นพบว่า ปัจจัยการบริหารด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ปัจจัยการบริหารด้านงบประมาณ ปัจจัยการบริหารด้านระบบสารสนเทศภายในองค์กร และกระบวนการบริหารด้านแรงจูงใจในการทำงาน เป็นตัวแปรอิสระไม่ส่งต่อผลสัมฤทธิ์การเป็นองค์กรนวัตกรรม แต่มีตัวแปรอิสระ 2 ตัวคือ กระบวนการบริหารการประกันคุณภาพและกระบวนการบริหารการประเมินคุณภาพ มีอิทธิพลเชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์การเป็นองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สอดคล้องกับ Jummonman [6] การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการระบุ

ความชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมายตลอดจนวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษา มี 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการ แก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม การดำเนินการตามภารกิจทั้ง 4 ประการ ดังกล่าว มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้น และระยะยาว ระบบการประกันคุณภาพจะสามารถ ทำให้มหาวิทยาลัยบริหารไปสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม [7] เพราะเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อ ประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถาน ศึกษา ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนิร งานที่เป็นเลิศ ดังนั้นสรุปได้ว่า กระบวนการบริหาร ด้านการประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพ ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรม ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเชิง นโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และข้อเสนอแนะ ในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การประกันคุณภาพและการประเมิน คุณภาพ ผลการศึกษพบว่า เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อ องค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในระดับสูง แสดงให้เห็นว่า ระบบการประกันคุณภาพเป็นแนวคิด ที่มีความสำคัญต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งแนวคิดนี้ [8] ประกอบด้วย ความเป็นเลิศทางวิชาการทั้งในด้านการสร้างความรู้หรือการถ่ายทอดความรู้ การผลิตบัณฑิต คุณภาพ ด้านการตอบสนองปณิธานภารกิจเฉพาะสถาบัน คุณภาพการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า คุณภาพด้านขีด ความสามารถและพัฒนาตนเอง และการสร้างองค์กร แห่งการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหาร ระดับคณะ กอง ศูนย์และสถาบันควรจะมีร่วมกัน ดำเนินการควบคุมคุณภาพการศึกษา และ ควรจะมี

การดำเนินการประเมินคุณภาพ ตามเกณฑ์คุณภาพ การศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของสำนักงาน คณะกรรมการอุดมศึกษาซึ่ง มี 7 หมวดได้แก่ หมวด 1 หมวดนำองค์กร หมวดที่ 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ หมวดที่ 3 การมุ่งเน้นลูกค้า หมวดที่ 4 การวัดวิเคราะห์ การจัดการความรู้หมวดที่ 5 การมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน หมวดที่ 6 การจัดการกระบวนการ หมวดที่ 7 ผลลัพธ์ และปรับปรุงสถานศึกษาที่ให้ติดต่อไป ย่อมส่งผลที่ดีต่อ การบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้ไปสู่องค์กรแห่ง คุณภาพสูงสุดด้านการวิจัยและนวัตกรรมตามวิสัยทัศน์

1.2 แรงจูงใจในการทำงาน ผลการ ศึกษาพบว่า เป็นตัวแปรภาพรวมที่มีค่าคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีประเด็น ความต้องการที่จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง เป็นปัจจัยหลักที่ผู้ตอบ แบบสอบถามให้ค่าคะแนนสูงสุด ดังนั้นผู้บริหาร องค์กรมหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงควรให้ความสำคัญ พร้อมสนับสนุน นโยบายการให้ทุนเพื่อศึกษาต่อทั้ง ในประเทศและนอกประเทศ การสัมมนาทางวิชาการ อีกทั้งส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมให้กับผู้บริหารยุค ใหม่เชิงกลยุทธ์อยู่เสมอ เพื่อประโยชน์ต่อผู้บริหาร ให้เกิดแรงบันดาลใจคิดสร้างสรรค์ผลงานด้านวิจัยและ นวัตกรรม มีความกระตือรือร้นและขยันกำลังใจในการ บริหารงานนำพาองค์กรไปสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมที่มี คุณภาพอย่างต่อเนื่องดังแนวคิดทฤษฎีการจูงใจของ Frederick Herzberg กล่าวว่า ความเจริญก้าวหน้า ความสำเร็จของงานที่เกิดจากการพัฒนาตนเองเป็นเหตุ ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีแรงจูงใจสูงในการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 ด้านการประกันคุณภาพ จากความ คิดเห็นพบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับ ประเด็นองค์กรมี ความเป็นเลิศทางวิชาการและการผลิตบัณฑิต มีค่า เฉลี่ยมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า เมื่อมหาวิทยาลัย ขอนแก่นมีการบริหารด้านการผลิตบัณฑิตและการ ผลิตผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพ ก็จะส่งเสริมให้ องค์กรมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีการบริหารองค์กรที่ มีคุณภาพนำไปสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมได้ กล่าวคือ องค์กรควรรักษามาตรฐานด้านการผลิตบัณฑิต โดย

การใช้ระบบการคัดเลือกบัณฑิต ระบบการพัฒนาหลักสูตรการเรียนและการสอนทางวิชาการ ที่มีคุณภาพสูงสุด ตลอดจนการติดตามผลอัตราการได้ทำงานของระบบศิษย์เก่าเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ต่อสังคมและประเทศชาติ

2.1 ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จากความคิดเห็นพบว่าข้อคำถามเกี่ยวกับ ประเด็นการสร้างความสำเร็จและกล้าปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ในประเด็นเดียวกัน ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้นำควรปรับเปลี่ยนทัศนคติทางด้านการบริหารที่มีคุณภาพ หรือเพิ่มกลยุทธ์ที่ส่งผลสัมฤทธิ์ที่ดีต่อการบริหารงานสูงสุด โดยหมั่นศึกษารูปแบบการทำงานที่เน้นผลผลิตเชิงคุณภาพ การร่วมสัมมนาวิชาการทางการบริหารแนวใหม่ และนำแนวคิดวิธีการบริหารงานมาปรับใช้กับองค์กรของตนเอง เพราะความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงในวิธีการทำงานของผู้นำเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญมากที่สุดประการหนึ่งต่อการสร้างวัฒนธรรมการทำงานของทีมงานเชิงนวัตกรรมภายในองค์กรแห่งนวัตกรรม

2.3 ด้านงบประมาณ จากความคิดเห็นพบว่าข้อคำถามเกี่ยวกับ ประเด็นการประเมินผลการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ในประเด็นเดียวกัน ดังนั้นองค์กรควรให้ความสำคัญต่อระบบการประเมินผลงบประมาณ โดยการติดตามผลประเมินโดยใช้แนวทางการบริหารจัดการงบประมาณให้บรรลุผล โดยใช้กรอบหลักธรรมาภิบาล (Good governance) เพื่อให้เกิดระบบที่ดี คนดี การจัดการที่ดี มีความโปร่งใส รับผิดชอบ ผลงานที่ดี มีคุณค่าและนำความเชื่อถือนำงบประมาณเพื่อนำงบประมาณมาใช้บริหารจัดการองค์กรโดยการจัดสรรให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์และประหยัดสูงสุดต่อ ทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรภายในองค์กรต่างๆ

3. ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อให้งานวิจัยครั้งต่อไปมีความรอบคอบ

ทางวิชาการมากขึ้น ควรจะศึกษาเพิ่มเติมโดยการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ หรือแบบผสม (Mix Method) เพื่อศึกษาและสำรวจองค์กรแห่งนวัตกรรมต่อไป

3.2 การศึกษาปรากฏการณ์ทางการบริหารองค์กรนวัตกรรมในครั้งนี้ เป็นเพียงการศึกษาเพียงช่วงระยะเวลาปัจจุบันควรจะทำการศึกษาต่อเนื่องหรือตามช่วงระยะเวลาตามแผนพัฒนา 3 - 5 ปี เพื่อเห็นพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงขององค์กรนวัตกรรม

3.3 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ระดับผู้บริหารระดับสูง ควรศึกษาเพิ่มเติมโดยเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างเป็นระดับ หัวหน้างานต่างๆ เพราะกลุ่มนี้อาจจะส่งผลต่อการบริหารงานและสนับสนุนให้เกิดองค์กรแห่งนวัตกรรมในภาพรวมได้

3.4 การศึกษาเรื่อง ปัจจัยการประกันคุณภาพหรือการประเมินคุณภาพที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

1. Ngamsirijitt W. Review Innovation of an Innovative University Thammasart University. Bangkok: Sumon Publishing. 2009. Thai
2. National Innovation Agency. Thailand innovation: case study of experiences from United State of America and European Union and innovative strategies for Thailand. 2005.
3. Innovative Center for Public Sector Development, Office of the Public Sector Development Commission (OPDC). Innovation Management. 2013. accessed on 10 January 2013, <http://www.opdc.go.th>.
4. Planning Division, President Office, Khon Kaen University. Khon Kaen: Khon Kaen University. 2013

5. Chutiwong N. The analysis of the factors affecting being an innovative organization in Thailand [MBA thesis]. Bangkok: Mahidol University; 2011. Thai.
6. Jummonman U. Understanding toward Higher Education Quality Assessment. 2000. accessed on 26 March 2015, <http://www.pioneer.chula.ac.th>.
7. Kittiwimonchai P. et al. Efficiency and effectiveness of quality assurance of Khon Kaen University. Khon Kaen University. 2007. Thai
8. Office of National Education Commission. Quality and Quality Assessment during Thai Education Reform. Bangkok: Prik Waan Graphic Limited. 2000

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันด้านปัจจัยการบริหารที่มีต่อผลสัมฤทธิ์แห่งการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปัจจัยการบริหาร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	3.31	0.61	ระดับมาก
การจัดการงบประมาณ	3.08	0.70	ระดับมาก
ระบบสารสนเทศขององค์กร	2.95	0.70	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.11	0.67	ระดับมาก

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบันด้านกระบวนการบริหารที่มีต่อผลสัมฤทธิ์แห่งการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

กระบวนการบริหาร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
แรงจูงใจในการทำงาน	3.26	0.64	ระดับมาก
การประกันคุณภาพ	3.04	0.67	ระดับมาก
การประเมินคุณภาพ	3.04	0.72	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.11	0.68	ระดับมาก

ตารางที่ 3 สภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

องค์กรนวัตกรรม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
โครงสร้างองค์กรนวัตกรรม	2.97	0.64	ระดับมาก
วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์	3.04	0.61	ระดับมาก
ทีมผู้บริหารเชิงนวัตกรรม	3.07	0.64	ระดับมาก
ลักษณะและวัฒนธรรมองค์กรนวัตกรรม	3.06	0.70	ระดับมาก
องค์กรแห่งการเรียนรู้	3.12	0.68	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.05	0.65	ระดับมาก

ตารางที่ 4 สภาพของนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

นวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
เครื่องมือทางการบริหารนวัตกรรม	2.99	0.66	ระดับมาก
การบริหารงานวิจัยและทรัพย์สินทางปัญญา	2.91	0.77	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	2.95	0.72	ระดับมาก

ตารางที่ 5 สภาพการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ ค่าอำนาจการทำนายการบริหารที่มีต่อผลสัมฤทธิ์แห่งการเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตัวแปรอิสระ	ผลสัมฤทธิ์การเป็นองค์กรนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น		
	b	Beta	Sig
1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	0.474	0.065	0.322
2. การจัดการงบประมาณ	0.078	0.013	0.852
3. ระบบสารสนเทศขององค์กร	0.688	0.400	0.087
4. แรงจูงใจในการทำงาน	0.040	0.472	0.932
5. การประกันคุณภาพ	2.273	0.347	0.000
6. การประเมินคุณภาพ	2.235	0.355	0.000
Constant = 3.725 R = .755 R ² = 0.569 Adj R ² = 0.554 F = 35.921			